

Endelig tilladelse til indvinding af grundvand til markvanding samt VVM-afgørelse

AFGØRELSE OG HJEMMEL

Der er ansøgt om endelig tilladelse til indvinding af grundvand til markvanding fra boring med DGU nr. 168.1957, med en maksimal indvinding på 44.800 m³/år.

Aabenraa Kommune meddeler tilladelse til den ansøgte indvindingsmængde på 44.800 m³/år fra boring med DGU nr. 168.1957. Den gives i overensstemmelse med den mængde, der tidligere er vurderet og fastlagt i boringstilladelsen. Tilladelsen gives efter § 20 i Vandforsyningsloven, LBKG nr. 1149 af 28. oktober 2024 om vandforsyning m.v.

Tilladelsen er en endelig tilladelse. Der er i 2024 givet tilladelse til etablering af en ny boring med en fremtidig indvinding på 44.800 m³/år til vanding af 44,8 ha.

Tilladelsen gives på betingelse af, at vilkårene i afsnittet "Vilkår for tilladelsen" overholdes samt på baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen, redegørelse for sagen og den miljøtekniske vurdering.

Aabenraa Kommune har desuden truffet afgørelse om, at tilladelsen til indvinding ikke udløser krav om miljøvurdering, jf. § 21 i Miljøvurderingsloven, LBK 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Aabenraa Kommune har, jf. §§ 7 og 8 i Habitatbekendtgørelsen vurderet, at det ansøgte, ikke påvirker et Natura 2000-område eller bilag IV-arter væsentligt.

STAMDATA

Anlægs-ID	194684
Anlægs-nummer	539-40-9141-00
DGU-nummer	168.1957
Boringens koordinater	X: 513818; Y: 6086669

BORINGSOPLYSNINGER

Boringens adresse	Saksborgvej (matr.nr. 1779 Tinglev)
Formål med indvindingen	Markvanding
Maksimal indvindingsmængde	44.800 m ³ /år
Maksimal ydelse	60 m ³ /time
Vandet areal	44,8 hektar

GYLDIGHED

Gyldig til	18. november 2040
Tidligere tilladelser	Tidligere anlægs- og indvindingstilladelser annulleres.

OFFENTLIGGØRELSE OG HJEMMEL

Tilladelsen meddeles efter	§§ 20 og 21 i Vandforsyningsloven samt § 21 i Miljøvurderingsloven (VVM)
Offentliggørelsesdato	18. november 2025
Klagefrist	16. december 2025
Tilsynsmyndighed	Aabenraa Kommune, vand@aabenraa.dk

VILKÅR FOR TILLADELSEN

Anvendelse

1. Det indvundne vand må kun anvendes til markvanding.
2. Vandingsanlægget – herunder jordledninger – må ikke bruges til andet end rent vand fra indvindingsboringen.
3. Inden for gyldighedsperioden kan tilladelsen udnyttes på uændrede vilkår af fremtidige ejere/lejere af ejendommen.
4. Anvendes tilladelsen ikke længere, sker der ændring af ejere, indgås der nye vandingsaftaler, lejeaftaler eller andet, som angår tilladelsen, skal dette straks meddeles Aabenraa Kommune.

Anlæg og boring

5. Boringen og dens overbygning skal være indrettet og vedligeholdt efter reglerne for A-boringer i Brøndborerbekendtgørelsen¹.
6. Boringens overbygning skal kunne beskytte boringen og dens pumpe- og elinstallationer. Der må ikke opbevares andre ting i/under overbygningen.
7. Boringen skal være mærket med synligt DGU nr.
8. Boringen må ikke udbedres eller ændres på væsentlig måde, før Aabenraa Kommune har meddelt tilladelse hertil.
9. Hvis vandingsanlæg, hydranter m.m. skal opstilles mindre end 8 meter fra vandløb, skal vandløbsmyndigheden kontaktes for evt. tilladelse.
10. Boring med DGU nr. 168.1070 skal sløjfes af autoriseret brøndborer sendes 1. maj 2026, da boring med DGU nr. 168.1957 er en erstatning for denne.

Indvindingsmængde og –kapacitet

11. Den tilladte mængde må ikke overskrides, og indvindingsanlæggets pumpekapacitet må kun ændres efter forudgående godkendelse fra Aabenraa Kommune.
12. Hvis der opstår mistanke om, at indvindingen påvirker natur eller vandløb negativt, kan Aabenraa Kommune begrænse indvindingsmængden og/eller den maksimale ydelse.

Kontrol med oppumpede vandmængder

13. Boringen skal være forsynet med vandur, timetæller eller elmåler til registrering af de oppumpede vandmængder. Kommunen kan til enhver tid bestemme, at målemetoden skal ændres.
14. Ved brug af timetæller skal der beregnes en omregningsfaktor og der skal indsendes dokumentation herfor til Aabenraa Kommune. Timetælleren må ikke kunne nulstilles.

¹ Bekendtgørelse nr. 1260 af 28. oktober 2013 om udførelse og sløjfning af boringer og brønde på land.

15. De oppumpede vandmængder skal indberettes med målertal og opgøres fra den 1. januar til den 31. december. Indberetningen skal ske til Aabenraa Kommune hvert år inden den 1. februar.
16. Ansvaret for indberetningen ligger hos ejer, også selvom jorden er bortforpagtet.

Fredningsbælte

17. Omkring boringen skal der være et fredningsbælte med en radius på 5 meter². Fredningsbæltet skal markeres fysisk med f.eks. hegn, beplantning eller store marksten.
18. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes, udbringes spildevandsslam, anvendes eller foretages opblanding af insekt- eller ukrudsdræbende middel. Der må ikke opbevares ting, der udgør en trussel mod grundvandet.
19. Der må ikke være risiko for, at landbrugsmaskiner eller lignende kan påkøre boringen.

Gyldighedsperiode

20. Tilladelsen bortfalder automatisk efter gyldighedsperiodens udløb. Hvis der ønskes en ny tilladelse, skal ansøgning indsendes til Aabenraa Kommune inden udløb af eksisterende tilladelse.
21. Tilladelse kan tilbagekaldes uden erstatning, hvis den er givet på baggrund af urigtige oplysninger, eller hvis vilkårene i tilladelsen ikke overholdes.
22. Jf. Vandforsyningslovens § 35 kan en tilladelse til vandindvinding tilbagekaldes uden erstatning, når indvinding ikke er sket inden for et sammenhængende tidsrum af fem år¹.
23. Tilladelsen kan også tilbagekaldes, når væsentlige samfundsmæssige hensyn taler for det. Spørgsmål vedr. omfang af erstatning afgøres af taksationsmyndighederne.
24. Boringer uden tilladelse, eller som ikke ønskes anvendt mere, skal sløjfes i henhold til gældende bekendtgørelser². Eventuel sløjfning skal meddeles Aabenraa Kommune.

Erstatningsboring

25. En boring må ikke erstattes af ny boring, uden det først er anmeldt til Aabenraa Kommune.
26. Erstatningsboring må kun udføres, hvis en boring pludselig bryder sammen i vandingssæsonen (tvangssituation). En erstatningsboring skal placeres inden for en afstand af 5 meter fra den boring, som skal erstattes.

Erstatningsregler

27. Ejeren af et vandindvindingsanlæg er erstatningspligtig for skade, som voldes i bestående forhold ved forandring af vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer mv. under anlæggets udførelse og drift. Hvis der ikke kan opnås forlig om eventuel erstatning, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne.

² Bekendtgørelse nr. 1260 af 28. oktober 2013 af udførelse og sløjfning af boringer og brønde på land.

SCREENINGSAFGØRELSE VEDRØRENDE VVM OG VURDERING EFTER HABITATBEKENDTGØRELSEN

Det ansøgte er omfattet af Miljøvurderingsloven³, Habitatbekendtgørelsen⁴ og Indsatsbekendtgørelsen⁵.

Aabenraa kommune har behandlet denne ansøgning om vandindvinding som samtidig ansøgning efter § 18 i Miljøvurderingsloven (VVM)⁶, idet vandindvinding er medtaget på lovens bilag 2, pkt. 1c, 2diii og 10m.

Aabenraa Kommune har, jf. § 21 i Miljøvurderingsloven, truffet afgørelse om, at den ansøgte vandindvinding ikke forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Den ansøgte indvinding af grundvand er således ikke omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse.

Aabenraa Kommune har, jf. §§ 7 og 8 i Habitatbekendtgørelsen vurderet, at det ansøgte, ikke påvirker et Natura 2000-område eller bilag IV-arter væsentligt.

Relevante kriterier, der skal anvendes ved vurderingen af, om et anlæg kan få væsentlig indvirkning på miljøet (bilag 6 i Miljøvurderingsloven) samt habitatvurderingen fremgår af afsnittet "Begrundelse for afgørelsen".

BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Sammenfatning af vurderingerne

Aabenraa Kommune har vurderet, om indvindingen er i strid med gældende planer eller påvirker grundvandsressourcens kvantitative tilstand, naturområder og vandløb.

Alle beregninger til brug for vurdering af indvindingens påvirkning af omgivelserne er gennemført ved hjælp af screeningsværktøjet BEST Vandløb og Natur (BEST VN), hvor der foretages en vurdering af påvirkningen fra indvindingen, som tilladelsen vedrører, samt en vurdering af den akkumulerede påvirkning fra alle øvrige indvindinger. Det er i beregningen antaget, at indvindingen til markvanding foretages over en periode på 4 måneder, svarende til 33% af året. En rapport fra BEST VN om indvindingens påvirkning af omgivelserne kan rekvireres hos Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune tildeler indvindingsmængde ud fra et konkret vurderet behov og har i dette tilfælde vurderet, at den ansøgte mængde ikke overstiger behovet.

Ansøgningen er vurderet i forhold til Vandforsyningsplan, Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, Spildevandsplan, Kommuneplan og Råstofplan samt de statslige Naturplaner og Vandområdeplaner. Ansøgningen er screenet efter Miljøvurderingsbekendtgørelsen⁶ og efter Habitatbekendtgørelsen.

Aabenraa Kommune har vurderet, at indvindingen af grundvand er miljømæssigt forsvarlig, og at den ikke vil påvirke omgivelsernes kvalitet eller nærliggende borer i nævneværdig grad.

³ Lovbekendtgørelse nr. 4 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) af 3. januar 2023.

⁴ Bekendtgørelse nr. 2091 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 12. november 2021.

⁵ Bekendtgørelse nr. 449 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter af 11. april 2019

⁶ Bekendtgørelse nr. 1376 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter af 21. juni 2021.

Der gives derfor en tilladelse på 44.8000 m³/år.

Der er ingen forhold, der taler for at begrænse tilladelsens løbetid. Tilladelsen gælder derfor i 15 år.

Vurdering af vandingsbehov

Aabenraa Kommune har besluttet at tildele indvindingsmængde ud fra behov i forhold til antal vandede ha. Der meddeles som udgangspunkt tilladelse til indvinding af op til 1.000 m³/ha/år. Hvis den ansøgte indvinding medfører påvirkninger, der er kritiske for natur eller vandløb, kan det være nødvendigt at give afslag. Ved vurdering af vandingsbehovet lægges herudover blandt andet vægt på afgrødevalget.

Aabenraa Kommune vurderer ud fra nedenstående, at indvindingen af grundvand er miljømæssigt forsvarlig, og den ikke vil påvirke omgivelsernes kvalitet i nævneværdig grad samt at den ansøgte mængde ikke overstiger behovet.

Boringen - indvindingsanlægget

Boringen, DGU-nr. 168.1957, er etableret i 2024, som erstatning for boring med DGU nr. 168.1070, og er 20 meter dyb. Boringen er filtersat 14 - 20 meter under terræn. Indvindingen finder, ifølge den geologiske model for området, sted fra magasinet Kvartær sand (KS3). Placeringen af boringen er vist på vedlagte bilag 1.

Boringen ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsopland til et alment vandværk, følsomme indvindingsområder (IO), boringsnære beskyttelsesområder og udenfor 300 meterzone omkring en almen vandforsyningsboring.

Der vil blive ført tilsyn med indretning af boring og tilhørende anlæg samt kontrol med måleanordning til måling af oppumpede vandmængder.

Nærtliggende boringer

Beregninger i BEST VN viser, at der ikke sker nogen væsentligt ændret påvirkning af de nærmeste indvindingsboringer. Derfor vurderer Aabenraa Kommune, at det ikke har nogen betydning for muligheden for at indvinde vand fra disse boringer.

Magasinets bæredygtighed

En god kvantitativ tilstand af grundvandsressourcen forudsætter, at den gennemsnitlige indvinding pr. år over en længere periode ikke overstiger den langsigtede tilgængelige grundvandsressource. Der er fastlagt kvantitative miljømål, hvor screeningskriteriet er, at udnyttelsesgraden til vandindvinding ikke bør overstige 30 % af grundvandsdannelsen til grundvandsmagasinet.

I forhold til grundvandsmagasinet bæredygtighed vurderes det, at vandindvindingen er i balance med grundvandsdannelsen.

Påvirkninger af natur

Der er foretaget en konsekvensberegning i screeningsværktøjet BEST VN af, hvordan indvindingen kan påvirke omkringliggende beskyttet natur (Naturbeskyttelseslovens § 3⁷ og

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 927 af den 28. juni 2024 om naturbeskyttelse, § 3.

Natura 2000⁸) og vandløb/søer i henhold til Vandrammedirektivet. Herudover er der foretaget en vurdering af om indvindingen påvirker levesteder for arter som er på Habitatdirektivets Bilag IV. I disse beregninger er inddraget de akkumulerede effekter af denne og alle øvrige tilladelser til vandindvindinger, der kan påvirke disse naturområder og vandløb. Desuden er det også vurderet hvorvidt der tidligere er foretaget en vurdering i forhold til Natura 2000.

Vandløb

Med udgangspunkt i påvirkningsberegningen vurderer Aabenraa Kommune effekten af indvindingen i vandløbene ud fra følgende kriterier for de enkelte vandløbsstrækninger:

Med udgangspunkt i afstrømningsforholdene for de påvirkede vandløbsstrækninger, samt den konkrete indvindings størrelse, bliver der foretaget en vurdering af den samlede, tilladte indvindings betydning for de enkelte vandløbsstrækningers hydrauliske og økologiske tilstand. For hver strækning er der fastsat en kritisk påvirkning ud fra størrelsen af, og variationen i, afstrømningshydrografen og den aktuelle økologiske tilstand målt vha. DVFI, DVPI og DFFVa+ø, samt de bentiske alger. På baggrund af disse er der fastsat en kritisk påvirkningsprocent af medianminimumsafstrømningen for hvert opland. Den kritiske påvirkning er den påvirkning der sikrer, at der kan opnås målopfyldelse og den størrelse, der giver anledning til at vandløbet lige netop ikke kan skifte økologisk tilstandsklasse for én af de fire biologiske parametre. Medianminimumsafstrømningen er den eneste økologiske relevante vandføringsparameter der med sikkerhed kan bestemmes for samtlige vandløbsstrækninger i kommunen. Denne er benyttet for at kommunen kan foretage den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares samt få et ensartet og sammenligneligt administrationsgrundlag for hele Aabenraa Kommune.

- Viser beregningerne, at grundvandsindvindingen ikke medfører en påvirkning på vandløbsstrækningen, der overstiger den kritiske påvirkningsprocent af den beregnede medianminimumsvandføring, vurderes det, at vandløbet ikke direkte eller indirekte bliver væsentligt påvirket.
- Hvis påvirkningen overstiger den kritiske påvirkningsprocent, foretages en konkret faglig vurdering.
- Påvirkes en vandløbsstrækning der i forvejen er i dårlig tilstand, kan der ikke gives tilladelse til yderligere indvinding uden det specifikt kan fastslås, at vandføringsreduktionen ikke vil påvirke det økologiske forhold i vandløbet.

Hvis påvirkningen er kritisk, foretages en procentvis reduktion af indvindingens størrelse svarende til den reduktion, der samlet set er nødvendig for at nedbringe den potentielle påvirkning fra indvindingerne i oplandet til et niveau, hvor det økologiske forhold i vandløbet ikke længere er kritisk påvirket. Indvindingerne i oplandet omfatter gældende indvindingstilladelser samt tilladelser, der er udløbet, men ansøgt fornyet. Reduktionen beregnes som udgangspunkt i f.t. den ansøgte indvindingsmængde. Dog gives der normalt ikke tilladelse til en indvinding højere end den maksimalt indvundne vandmængde i perioden 2009-2018, men der kan være forhold der resulterer i, at udgangspunktet for beregningen bliver lavere. Alternativt skal der foretages afhjælpende tiltag i oplandet, før der kan gives tilladelse til yderligere vandindvinding.

På baggrund af modelberegninger er der foretaget en påvirkningsvurdering af de økologiske forhold i vandløbet målt vha. DVFI, DVPI og DFFVa+ø, samt de bentiske alger (der er taget udgangspunkt i forsigtighedsprincippet, hvis der ikke foreligger data for alle biologiske komponenter) på samtlige vandløbsstrækninger. Ud af disse ses flere vandløbsstrækninger

⁸ Bekendtgørelse nr. 2091 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 12. november 2021.

indenfor vandløbsoplandene Uge Bæk (ID580047054), Gerrebæk (ID580047180), Almstrup Bæk (ID580047194) samt Volddalsgrøften (ID580047494) og (580047496) at blive påvirkede af indvindingen fra boringen.

På baggrund af beregningen er der foretaget en faglig vurdering af den ændrede vandførings betydning for vandløbenes økologiske tilstand ud fra ovenstående kriterier.

Ifølge modelberegningerne og den individuelle vurdering af vandløbsstrækningerne er påvirkningen af de økologiske forhold på den berørte vandløbsstrækning indenfor Uge Bæk (ID580047054) mindre end den tilladelige påvirkningsprocent af medianminimumsvandføringen ved en indvinding på 44.8000 m³/år. Aabenraa Kommune vurderer, at indvindingen, hverken i sig selv eller sammen med andre påvirkninger, vil medføre risiko for, at det påvirkede vandløb ikke kan opnå eller opretholde målopfyldelsen.

Flere vandløbsstrækninger indenfor vandløbsoplandene Gerrebæk (ID580047180), Almstrup Bæk (ID580047194) samt Volddalsgrøften (ID580047494) og (580047496) er potentielt kritisk påvirkede som følge af de nuværende og ansøgte fornyelser af indvindingstilladelser.

De berørte vandløbsoplande består af mindre § 3 beskyttede vandløb, herunder målsatte vandløb (jf. Statens Vandområdeplaner). Et af de målsatte vandløb i de kritisk påvirkede vandløbsoplande, har ikke opnået målsætningen.

Ud fra et vandløbsfagligt synspunkt vurderes der ikke at være noget til hinder for at meddele tilladelse til det ansøgte, på trods af at der ikke er målopfyldelse for vandløbet Volddalsgrøften beliggende i oplands-id 580047496. For de øvrige påvirkede oplande er der enten målopfyldelse i de målsatte vandløb, eller det vurderes at oplandene ikke er kritisk påvirket af vandindvinding. De øvrige vandløb i de kritisk påvirkede oplande vurderes ikke at være i øget risiko for udtørring. Aabenraa Kommune har ikke ved tilsyn konkrete observationer af sommerudtørring. Samlet set kan der ud fra et vandløbsfagligt synspunkt meddeles tilladelse.

Vandløbsvurderingen fremgår af bilag 4.

Natur

For naturarealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3⁹ gælder, at der ikke må ske tilstandsændringer. Det er altid den nuværende tilstand, der er afgørende for et naturareal. Der er derfor foretaget en vurdering af mulige tilstandsændringer som følge af den aktuelle indvinding i forhold til en referenceperiode fra 2009-2018, som vurderes at afspejle de nuværende forhold.

Ved vurderingen af konsekvensberegningerne tager Aabenraa Kommune udgangspunkt i de beregnede grundvandssænkninger for den aktuelle boring samt for den akkumulerede sænkning fra de nærtliggende boringer med gældende indvindingstilladelser og tilladelser, der er udløbet, men ansøgt fornyet. Ved beregningen anvendes som udgangspunkt den ansøgte indvindingsmængde. Dog gives der normalt ikke tilladelse til en indvinding højere end den maksimalt indvundne vandmængde i perioden 2009-2018, men der kan være forhold der resulterer i at udgangspunktet for beregningen bliver lavere. Tålegrænserne for naturområder er fastsat på baggrund af områdernes vurderede naturtypologi. Der er defineret en række karakteristiske naturtypologier, som overordnet dækker de hydrologiske forhold, som kan forekomme under danske forhold. Naturen indenfor hver typologi vil direkte eller indirekte kunne påvirkes af en permanent sænkning af det overfladenære grundvand. Det overfladenære grundvand vil ikke altid påvirkes væsentligt som følge af ændringer i grundvandsstanden i de underliggende magasiner, der indvindes fra. Opdelingen i typologier fokuserer netop på at beskrive disse forskelle og kan dermed benyttes til at vurdere, hvor robuste givne naturområder er overfor ændringer i grundvandsstrømningen. Den mulige påvirkning af naturtypen er baseret

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af den 28. juni 2024 om naturbeskyttelse, § 3.

på dennes beliggenhed og hydrologiske kontakt med grundvandsmagasinerne ud fra følgende forhold:

- Hvilke hydrologiske parametre bidrager til vandstanden/vandføringen i naturtypen – grundvandsdannelse eller udstrømning.
- Hvor stor er vandspejlsdynamikken, altså hvor store udsving i vandstanden/vandføringen oplever naturlokaliteten – stor, middel eller lille.
- Hvad er styrende for vandstanden/vandføringen i naturlokaliteten – nedbør eller grundvand.
- Hvor stor er afstanden til grundvandsspejlet i det øverste indvindingsmagasin

På baggrund af inddelingen i naturtypologier er der for hver naturtypologi fastsat en værdi for den kritiske sænkning for en given naturlokalitet. For naturlokaliteter som er besigtiget af Aabenraa Kommune, vil vurderingen foretaget af kommunen være gældende, medmindre der er tale om en naturlokalitet hvor det er vurderet at der ikke er kontakt til det primære grundvandsspejl og dermed ikke er risiko for påvirkning af lokaliteten ved indvinding fra magasinet.

Det vurderes af forsigtighedshensyn, at selv meget små grundvandssænkninger kan påvirke især visse våde § 3-naturtyper (mose, våd hede, eng og sø) i Natura 2000-områder, afhængigt af om den enkelte lokalitet har en stor eller moderat sårbarhed.

Hvis indvindingen vurderes at kunne påvirke §3-naturen negativt, reduceres indvindingen til et niveau som giver en ubetydelig påvirkning. Indvindingerne i oplandet omfatter gældende indvindingstilladelser samt tilladelser der er udløbet, men ansøgt fornyet. Alternativt skal der foretages afhjælpende tiltag i oplandet, før der kan gives tilladelse til yderligere vandindvinding. Begge disse tiltag kan ikke bringes i spil i forbindelse med Natura 2000 områder, da der vil være tale om egentlige afværgetiltag der udløser fuld konsekvensvurdering og Miljøkonsekvensvurdering.

Natura 2000-områder

Natura 2000-områder er områder med særlige naturværdier, som skal sikres og ikke må forringes¹⁰.

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 89 Vadehavet, der ligger ca. 2 km sydvest for boringen. Natura 2000-området omfatter habitatområde H90 Vidå med tilløb, Rudbøl sø og Magisterkogen, og fuglebeskyttelsesområde Sønder Ådal. Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af påvirkningsberegninger i BEST, at den ansøgte indvinding kunne få indvirkning på Natura 2000 området, ved at medføre reduktion af vandføringen i vandløb i oplandet til habitatområdet.

Der er derfor foretaget en væsentlighedsvurdering af indvindingen på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og områdets naturtyper.

Konklusionen af vurderingen er, at ingen af arterne på udpegningsgrundlaget for habitatområdet er direkte afhængige af en bestemt vandføring eller sårbare over for udsving i vandføringen i områdets vandløb. På den baggrund vurderes en reduktion af vandføring fra den konkrete indvinding hverken i sig selv eller i kumulation med eksisterende påvirkninger fra indvinding af vand, at medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000 området, for så vidt angår naturtypen vandløb og de arter der er tilknyttet vandløbene.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 2091 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 12. november 2021 §§ 6 og 7

Den potentielle påvirkning fra den ansøgte indvinding og eventuelle konsekvenser heraf for Natura 2000 områder gennemgås nærmere i væsentlighedsvurderingen i bilag 5.

§3-beskyttede naturlokaliteter

Beregninger viser, at der ikke sker nogen ændret påvirkning af § 3-beskyttede naturlokaliteter ved en indvinding på 44.800 m³/år.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at vandindvindingen hverken i sig selv eller akkumuleret vil medføre risiko for en forringelse af de omkringliggende naturlokaliteters tilstand.

Bilag IV-arter

I forhold til bilag IV-arter fra EF-habitatdirektivet er det især padder, der er tilknyttet de våde naturtyper, som kan påvirkes af vandindvinding. Yngle- og rasteområder for andre bilag IV-arter, som f.eks. grøn mosaikguldsmed, odder og visse arter af flagermus, kan potentielt også påvirkes af vandindvinding.

Den fremtidige indvinding vurderes ikke at påvirker nogen naturområder i området i et sådant omfang, at det kan medføre en væsentlig påvirkning af Bilag IV arterne der potentielt findes i området, dvs. sige sydstatsflagermus, brun flagermus og brun langøre flagermus samt odder, registreret ca. 2 km fra borestedet og dermed vurderer Aabenraa Kommune, at ingen bilag IV-arter påvirkes væsentligt.

Samlet konklusion vedrørende påvirkning af natur

På baggrund af påvirkningsberegninger og de udførte faglige vurderinger af konsekvenserne, vurderes det samlet, at ingen beskyttede vandløb, Natura 2000-områder, §3 beskyttede naturlokaliteter eller bilag IV-arter vil blive væsentligt påvirkede af indvindingen.

Forureningskilder

Der er registreret areal kortlagt på vidensniveau 1 inden for en afstand af ca. 1 km øst for borestedet. Lokaliteterne er kortlagt som følge af, at der hhv. har været skydebane der kan give anledning til forurening af jord og grundvand med tjærestoffer og tungmetaller som bly og kobber. Forureningerne stammer fra lerdUER, der indtil 1995 var fremstillet af stoffer som tjærebeg, bitumen og petroleum. Autoværksted, autolakering og undervognsbehandling samt maskinforretningen hvor der er tanke, vaskeplads, malerværksted samt olieudskiller.

Sænkingsberegninger viser, at der ikke vil være nogen væsentligt ændret påvirkning af forureningslokaliteterne ved en indvinding på 44.800 m³/år. Det er derfor usandsynligt, at indvindingen vil kunne

Der er ingen spildevandsanlæg inden for en afstand af 150 m fra borestedet.

PARTSHØRING

Der er ikke foretaget partshøring, da det vurderes at ingen berørte parter vil blive væsentlig påvirkede af den fremtidige indvinding samt at ansøger får tilladelse til det ansøgte.

ANNONCERING

Tilladelsen og afgørelsen om ikke-VVM-pligt vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside www.aabenraa.dk den 18. november 2025. Afgørelserne kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. klagevejledningen.

KLAGEVEJLEDNING FOR TILLADELSE OG VVM-SCREENINGSAFGØRELSE

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede organisationer og i øvrigt af enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald.

Afgørelser truffet i forbindelse med kommunens vurdering af, om et anlæg skal VVM-vurderes eller ej, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. § 49, stk. 1, nr. 4 i Miljøvurderingsloven (VVM).

Fristen for at klage over afgørelsen er den 16. december 2025

Du vil få besked, hvis der modtages klage.

Klagen skal sendes digitalt via Klageportalen på [Nævnenes hus - Miljø og Fødevareklagenævnet](#). Der logges ind med NemID. Det er en betingelse for klagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist, vil klagen blive afvist.

FRITAGELSE FOR BRUG AF KLAGEPORTAL

Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Fremsend anmodningen til Aabenraa Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om fritagelse.

SØGSMÅL

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger¹¹

AKTINDSIGT

Der er mulighed for at se det materiale, der er indgået i sagens behandling. Reglerne for, hvilket materiale kommunen må udlevere, er fastlagt i forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Denne tilladelse er meddelt af Aabenraa Kommune den 18-11-2025

Orientering sendt til

- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, aabenraa@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, sydoestjylland@sportsfiskerforbundet.dk

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024 om vandforsyning mv, § 81.

Bilag 1 – Oversigtskort

Placering af boringen (blå prik)

Bilag 2 – Eksempel på opfyldelse af mindstekrav til indretning af boringer

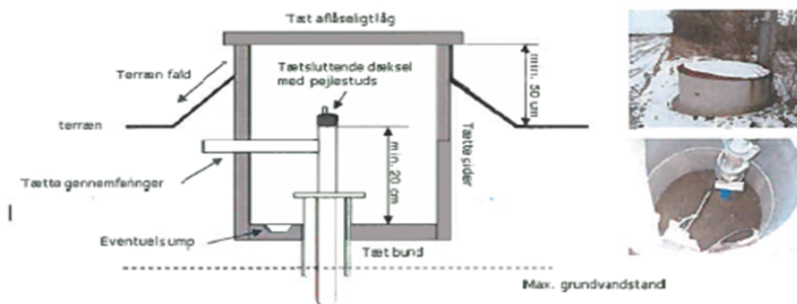
Eksempler på boringsindretning

Boringer til indvinding af grundvand skal altid være indrettet efter gældende regler, jf. boringsbekendtgørelsen. Boringerne skal altid sløjfes af en brøndborer med A-bevis.

Råvandsstation udført som installationsbrønd/tørbrønd:

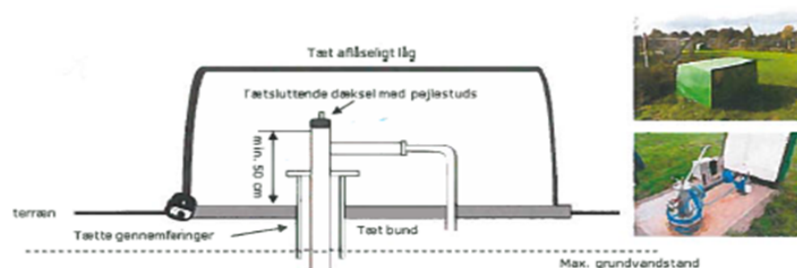
Etableres råvandsstationen som en installationsbrønd af beton, skal denne være udført med tætsluttende dæksel, tætte sider og tæt bund. Gennemføringer for rør og kabler skal være vandtætte. Låget skal være aflåseligt.

Etableres råvandsstationen som glasfiberinstallationsbrønd eller af lignende tætte materialer, skal den være udført med tætsluttende og aflåselig nedgangslem og være vandtæt. Gennemføringer for rør og kabler skal være vandtætte.

Råvandsstation udført på terræn:

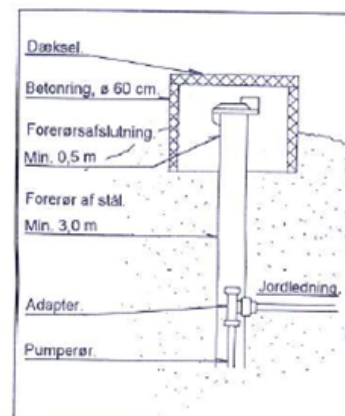
Etableres råvandsstationen på terræn, skal den være udført således, at vandindtrængning ikke kan finde sted. Gennemføringer for rør og kabler skal være vandtætte. Låget skal være aflåseligt.

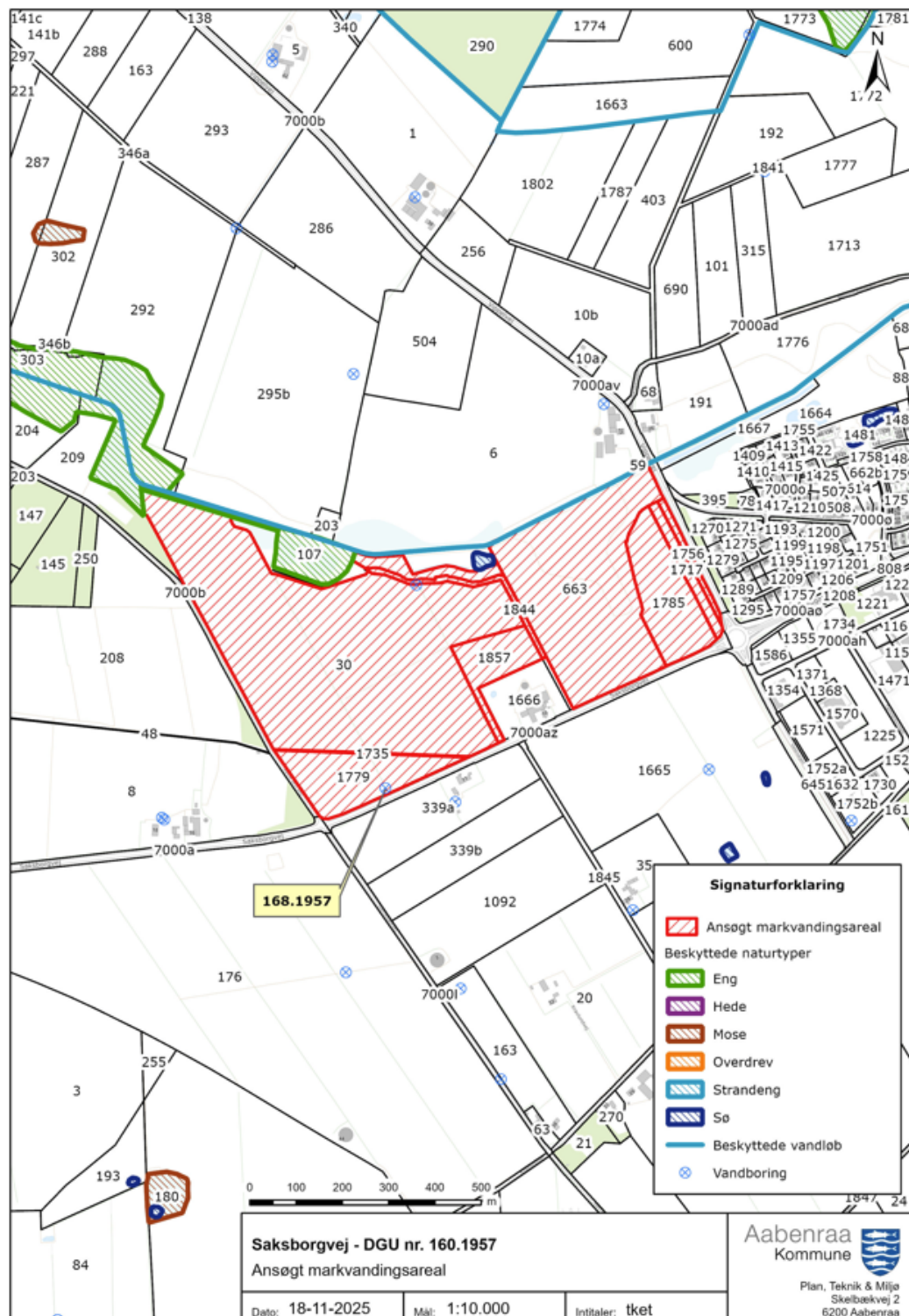
Adap

Endelig kan boringen afsluttes med en adapter og en forerørsafslutning. Her kræves det, at forerøret er af stål og er ført mindst 3 m under terræn. Forerøret afsluttes mindst 0,5 m over terræn. Desuden skal forerøret sikres med en ø 60 cm betonring med dæksel for at forhindre beskadigelse af anlægget ved f.eks. påkørsel.

På figur 7 ses afslutning med adapter.

Bilag 3 – Kort over vandede arealer

Bilag 4 – Vandløbsvurdering

Aabenraa Kommune vurderer om alle registrerede vandindvindinger i kumulation medfører en kritisk påvirkning på vandløbsoplande i kommunen eller ej. Jf. beregningsværktøjet BEST påvirker den ansøgte vandindvinding 5 vandløbsoplande, hvoraf 4 allerede er, eller bliver, kritisk påvirkede. I det følgende vurderes hvorvidt påvirkningen fra den ansøgte indvinding, udgør en væsentlig del af den samlede reduktionspåvirkning på medianminimumsvandføringen i relation til vandløbenes sårbarhed i oplandene. Beregningsværktøjet BEST er brugt til at beregne reduktionen (l/s) på de enkelte oplande. Vurderingen af det ansøgte foretages ud fra en helhedsbetragtning, som bygger på data i den seneste Vandområdeplan samt tilsyn af de oplande som påvirkes.

Sagsgennemgang og redegørelse

Der er ansøgt om tilladelse til etablering af en ny markvandsboring. Boringen har DGU nr. 168.1957. Der er ansøgt om en fremtidig indvinding på 44.800 m³/år. Den ansøgte indvinding vurderes at medføre en reduktion i vandføringen 5 oplande. Flere af disse oplande er i BEST vurderet til at være kritisk påvirkede af indvinding af vand. De berørte vandløbsoplande består af mindre § 3 beskyttede vandløb, herunder målsatte vandløb (jf. Statens Vandområdeplaner). Et af de målsatte vandløb i de kritisk påvirkede vandløbsoplande, har ikke opnået målsætningen.

Id ▲	Vandføring (l/s)	Afskæringskriterie (%)	Reduktion (l/s %)	Boringer	Vurdering
580047054 Uge Bæk	 217,7	 30 ⓘ	 39,6 / 18,2	 395	 Ikke kritisk Trin 1
580047180 Gerrebæk	 5,85	 20 ⓘ	 3,39 / 58	 126	 Kritisk Trin 1
580047194 Almstrup Bæk	 3,08	 10 ⓘ	 3,6 / 116,9	 66	 Kritisk Trin 1
580047494 Volddalsgrøften	 5,29	 10 ⓘ	 2,5 / 47,3	 184	 Kritisk Trin 1
580047496 Volddalsgrøften	 8,17	 20 ⓘ	 1,87 / 22,9	 156	 Kritisk Trin 1

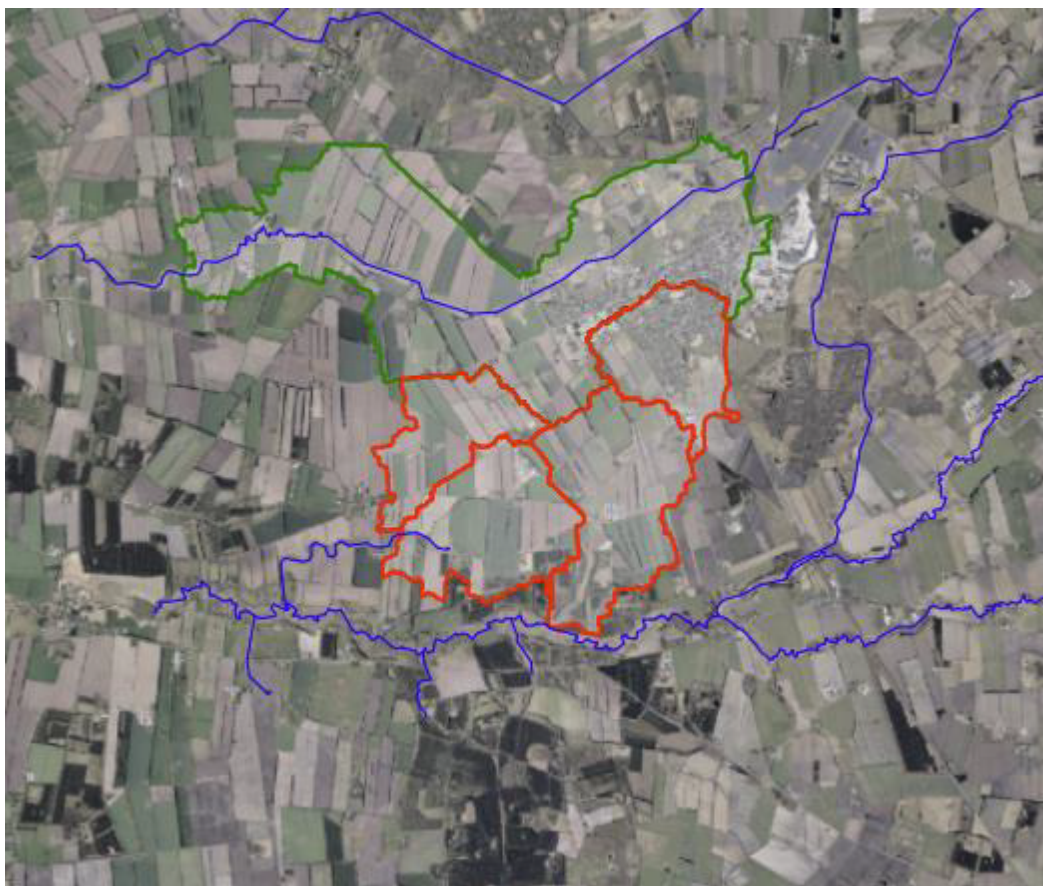
Figur 1: Oversigt over oplandspåvirkninger. BEST

I nedenstående tabel er den ansøgte borings påvirkning på de kritisk påvirkede oplande beregnet i BEST. De oplande der ikke er kritisk påvirkede gennemgås ikke nærmere.

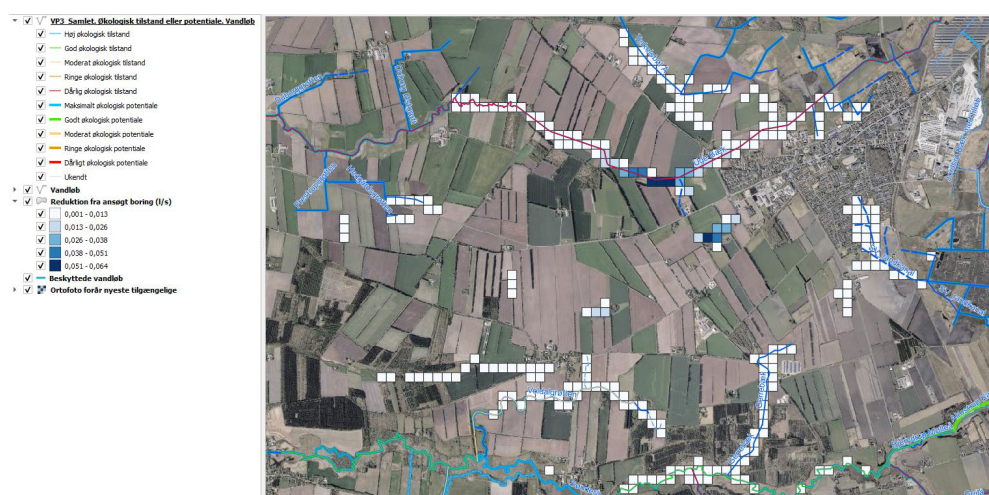
Opland/Boring	168.1957	
	l/s	%
580047180 Gerrebæk	0,08	2,41
580047194 Almstrup Bæk	0,04	1,09
580047494 Volddalsgrøften	0,09	3,44
580047496 Volddalsgrøften	0,05	2,85

Tabel 1: Boringens påvirkning på kritisk påvirkede oplande.

Nedenstående kort viser de enkelte oplande. Oplande markeret med rødt er kritisk påvirkede, mens oplande markeret med grønt ikke er kritisk påvirkede.

Figur 2: Kort over oplande. Røde oplande er kritisk påvirkede, mens de grønne vurderes ikke at være kritisk påvirket som følge af vandindvinding.

Figur 3: Oversigtskort der viser vandindvindingens beregnede geografiske udbredelse, samt øvrige relevante elementer, som indgår i nærværende vurdering.

Det ansøgte påvirker jf. BEST primært oplandet til det målsatte vandløb "Voldalgrøften". Vandløbet er målsat til god økologisk tilstand. Som det fremgår af figur 3, er tilstanden i dag vurderet som moderat for Voldalgrøften. Vandløbet har således ikke opnået miljømålet.

Det følger af Bekendtgørelse 2023-06-13 nr. 797 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 8 stk. 3 at,

Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og*
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.*

Det er derfor væsentligt at afklare om projektet kan tillades uden at stride imod ovenstående. Tilstandsvurderingen i vandområdeplanerne skal lægges til grund ved vurdering af opfyldelsen af vandløbenes miljømålsætning, som beskrevet i Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. april 2022, sag 19/04977. Aabenraa Kommunes vurdering inddrager, ud over tilstandsvurdering fra Statens vandområdeplanerne 2021-2027, også tilsyn af de påvirkede vandløb samt eventuelle nyere registreringer fra Danmarks Miljøportal som kan give et indblik i vandløbenes aktuelle tilstand.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning¹², foreligger der en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Det skal derfor afklares om projektet hindrer fremtidig målopfyldelse eller medfører en forringelse.

Voldalsgrøften

Voldalsgrøften er et åbent naturbeskyttet vandløb, som også er omfattet af Statens Vandområdeplaner. Det påvirkede vandområde har i seneste analyse (VP3 samt høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027) ikke opfyldt miljømålet, som er mindst god økologisk tilstand. Det fremgår af nedenstående tabel, at tilstanden for benthiske invertebrater er moderat.

¹² 1 VEJ nr 9210 af 18/04/2024

Kvalitetsэлемент	Økologisk miljømål	Økologisk tilstand, Vandområde ID: o3310
Makrofytter	God økologisk tilstand	Ukendt
Fytobenthos	God økologisk tilstand	Ukendt
Bentiske invertebrater	God økologisk tilstand	Moderat økologisk tilstand
Fisk	God økologisk tilstand	Ukendt
Nationalt specifikke stoffer	God økologisk tilstand	God økologisk tilstand

Figur 4: Økologisk tilstand for de forskellige kvalitetsэлементer i Voldalsgrøften jævnfør seneste analyse i vandområdeplanerne (genbesøg af VP3).

Der kan udelukkende meddeles tilladelse til ny eller øget indvinding hvis påvirkningen af den enkelte boring vurderes ikke at medføre en forringelse af vandområdets tilstand. Det skal derfor vurderes, om det ansøgte medfører at vandløbet falder en tilstandsklasse til ringe økologisk tilstand. Det skal ligeledes vurderes, om det ansøgte hindrer de planlagte indsatser i vandløbet.

Aabenraa Kommune har ikke kendskab til at det konkrete vandløb tørrer ud. Det vurderes derfor ikke at være vand, som er årsag til den manglende målopfyldelse for kvalitetsэлементet bentiske invertebrater. Som indsats er i Vandområdeplanen angivet mindre strækningsbaseret restaureringer. En sådan indsats vurderes ikke at være afhængig af en bestemt vandføring, hvorfor det ansøgte, ikke vurderes at hindre planens implementering. Samlet vurderes det ansøgte ikke at medføre at kvalitetsэлементet bentiske alger falder en tilstandsklasse. Det begrundes især med, at det vurderes at være den ringe fysiske tilstand i vandløbet, som er forklaringen på den manglende målopfyldelse.

Uge Bæk

Det ansøgte påvirker også med en reduktion i Uge bæk. Her er tilstanden vurderet som dårlig, hvilket skyldes at tilstanden for fisk er dårlig. Vandløbet vurderes dog ikke at være kritisk påvirket af vandindvinding, hvorfor påvirkningen vurderes at være helt uvæsentlig.

Samlet vurdering

Ud fra et vandløbsfagligt synspunkt vurderes der ikke at være noget til hinder for at meddele tilladelse til det ansøgte, på trods af at der ikke er målopfyldelse for vandløbet Voldalsgrøften beliggende i oplands-id 580047496. For de øvrige påvirkede oplande er der enten målopfyldelse i de målsatte vandløb, eller det vurderes at oplandene ikke er kritisk påvirket af vandindvinding. De øvrige vandløb i de kritisk påvirkede oplande vurderes ikke at være i øget risiko for udtørring. Aabenraa Kommune har ikke ved tilsyn konkrete observationer af sommerudtørring. Samlet set kan der ud fra et vandløbsfagligt synspunkt meddeles tilladelse.

Bilag 5 – Væsentlighedsvurdering

Aabenraa Kommune behandler en ansøgning om tilladelse til ny boring på matr. 1779 Tinglev. Den potentielle påvirkning fra den ansøgte indvinding og eventuelle konsekvenser heraf for Natura 2000 områder gennemgås i det følgende.

Kommunen vurderer samlet set, at der ikke er sandsynlighed for, at projektet vil medføre en negativ påvirkning af Natura 2000 området for så vidt angår naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag som knytter sig til vandløb. Dette uddybes her under.

Projektets konsekvenser i forhold til Natura 2000 områder

Det fremgår af bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr. 1595 af 6. december 2018), at der skal foretages en vurdering af, om et påtænkt projekt kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt. Dette gælder også for projekter, der finder sted uden for Natura 2000 områder, men som kan have betydning ind i Natura 2000 området.

Den ansøgte indvinding vurderes at kunne få indvirkning på Natura 2000 habitatområdet H90 Vidå med tilløb, Rudbøl sø og Magisterkogen, ved at medføre reduktion af vandføringen i vandløb i oplandet til habitatområdet.

Hvert Natura 2000-område er udpeget for at beskytte bestemte arter og/eller naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Disse udgør områdets udpegningsgrundlag. Nedenfor ses de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det aktuelle område.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Tabel 1: Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. En "" angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype eller art. Udpegningsgrundlaget er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen 2022-2027.*

Habitatområde nr. 90 er udpeget for at beskytte vandløbene Vidå, Grønå, Sønderå, en strækning af Arnå, samt Rudbøl Sø og arter tilknyttet disse.

Naturtypen vandløb

Vandløbene der er omfattet af habitatområdet, er alle typologi 2 eller 3, det vil sige med hhv. 10-100 km² opland samt en bredde på 2-10 meter eller et opland på mere

end 100 km² og en bredde større end 10 meter. Disse store vandløb er ikke specielt sårbare overfor udsving i vandføring som følge af vandindvinding. Den ansøgte indvinding vurderes ikke at kunne påvirke vandløbene negativt, heller ikke i kumulation med de øvrige indvindinger i oplandet.

Arter som er knyttet til vandløb i habitatområdet

Der vurderes ikke at være trusler for hverken bæk- flod- eller havlamprettens fortsatte forekomst i områdets vandløb jf. Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 for vadehavet. Da arternes krav til vandkvalitet, fouragering og gydning generelt er opfyldt i vandløbene, vurderes der at være gode forudsætninger for bestande af arterne i områdets vandløb.

Gydebestanden for snæbel i Vidå-systemet vurderes at være stabil eller svagt stigende, og vandløbssystemet er artens vigtigste danske gydeområde. Ingen af de faktorer der vurderes at have skadelig indvirkning på arten (opstemning af vandløb, udretning af vandløb, inddigning af marsk og vandløb, udledning til vandløb og andre migrationsforsinkende elementer) vurderes at blive påvirket af den ansøgte vandindvinding.

Dyndsmerlingen er Danmarks sjældneste ferskvandsfisk, og den betragtes som kritisk truet. Arten har en begrænset udbredelse i Sønderjylland, og den er kun påvist i Sølvsted Mose og de yderste koge i Vidå-systemet. Dyndsmerling lever i lavvandede vandhuller, småsøer og i kanalgatige vandløb med stillestående eller langsomt flydende vand, og arten stiller derfor helt naturligt kun begrænsede krav til levestederne. Om dagen er fisken nedgravet i dyndet på bunden eller i tæt vegetation. Når fiskene gyder, afsættes æggene på rødde og vandplanter, og planterne er således en forudsætning for reproduktionens succes. I NOVANA-programmet er det endnu ikke lykkedes at registrere arten i Vidå-systemet. Der foreligger derfor ingen viden om artens eventuelle forekomst i området.

I habitatområde 90 er der fundet spor/ekskrementer fra odde på 11 lokaliteter i Vidå systemet. Der vurderes at være en stabil forekomst af odde, og ud fra områdets karakter med flere vandløb samt uforstyrrede skjulesteder vurderes der således ikke at være trusler for artens forekomst her.

Ingen af arterne på udpegningsgrundlaget for habitatområdet er direkte afhængige af en bestemt vandføring eller sårbare over for udsving i vandføringen i områdets vandløb. På den baggrund vurderes en reduktion af vandføring på samlet ca. 1,6 l/s hverken i sig selv eller i kumulation med eksisterende påvirkninger fra indvinding af vand, at medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000 området, for så vidt angår naturtypen vandløb og de arter der er tilknyttet vandløbene.